

положението на Варненската епархия като „изключително“ в сравнение с другите „чисти или смесени епархии“, тъй като цялото ѝ население е чисто българско, освен главния град Варна със 7-8 села, жителите на които са смесени българи с погърчени българо-гагаузи. Плод на многогодишната борба с панелинизма са българските църкви, училища и читалища. Българите са извоювали и свои представители в местното управление. Затова толкова по-необходим за Варна е един „народен пастир“, със съдействието и опитността на когото да бъдат „възвърнати в обятията на народността им“ всички отстъпили от нея. Откъсването на Варна от Българската Екзархия ще се отрази неблагоприятно и върху дейността на градските общини, които толкова много разчитат на селското население, което дълго време очаква български владика. За такива правдини са се борили варненските представители Атанас Георгиев и Господин х.Иванов²⁰.

В крайна сметка целта на дописката е да докаже „неизбежната нужда на тукашната българщина от народен пастир“ пред дейците по устройството на Българската екзархия. След дописката следва и редакторска бележка, в която се подчертава, че се „признава необходимостта да има в Варна български владика и владика достоин, а не какъв гого“, без това да пречи на сливането на епархиите. Макар и трудно, варненци се примиряват с мисълта за присъединяване с Преславската епархия и впоследствие се убеждават, че друг изход нямат²¹.

През м. март 1872 г. във Варна е тържествено посрещнат българския екзарх Антим I, за което съобщава сп. „Училище“²². Пред членовете на общината то обещава в най-скоро време да изпрати в града български владика²³. Няколко месеца по-късно (през септември) от името на общината е изпратено писмо до Екзархията, в което българите от Варна заявяват, че приемат за свой митрополит Симеон, ръкоположен вече за Преславската епархия²⁴. След отразяването на тези събития възрожденският печат много рядко дава сведения за развитието на църковните дела във Варненската епархия. Едва през 1875 г. в. „Източно време“ коментира дейността на Варненския епархиален съвет и подчертава „постоянното поощрение“, проявявано от владиката, епархиалните и казалийските съвети относно развитието на селските училища в Епархията²⁵.

В заключение трябва да се отбележи следното. Българската възрожденска преса не остава равнодушна към събитията във Варна през епохата на Възраждането. По страниците на периодичните издания могат да се намерят редица материали, отразяващи най-важните общественно-политически и културни прояви на местното българско население - създаването и дейността на българската община, училището, читалището, ученическото дружество, борбата за църковно-национална независимост. С богатството на данните, които изнася, възрожденският периодичен печат представлява ценно градиво за доизясняване на редица факти и събития от историята на Варна и Варненския край.

1. Никол, П., Българското възраждане във Варна и Варненско. Митрополит Йоаким и неговата кореспонденция, С., 1934; Същият, Избирането на първия български варненски митрополит в 1872 г. В: Сб. в чест на Варненски и Преславски митрополит Симеон по случай 50-годишната му архиерейска длъжност, С., 1922; Същият, Из близкото минало на Варна, ИВАД, VII, 1921; Тонев, В., Към историята на българското учебно дело във Варна през Възраждането, ИВАД, XIII, 1962, с. 127-142; Димитрова, Ст., За дейността на българската община във Варна преди Освобождението, ИНМВ, 22 (37), 1986; 2. България, II, 61, 18 май 1860; 3. Цариградски вестник, XI, 13, 25 март 1861; 4. Дунавски лебед, I, 41, 11 юли 1861; 5. Става въпрос за мястото, откупено от българската община, където през 1861-1862 г. е построено училището, дн. Музей на Възраждането; 6. Дунавски лебед, I, 41, 11 юли 1861; 7. Цариградски вестник, XIII, 42, 25 окт. 1862; 8. Пак там, XIII, 46, 22 ноем. 1862; Время, I, 26, 5 февр. 1866; 9. Время, I, 9, 2 окт. 1865; 10. Пак там; 11.